СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 18-го ЛЮТОГО 1949. No. 40. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 18, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗДВОЮЮТЬ ФЕДЕРАЛЬНІ ФОНДИ НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ

Вашингтон, 16 лютого. — Зростаюче число безробітних на Сході та в стейтах Нової Англії спонукало провід Демократичної партії в палаті репрезентантів здвоїти фонди для виплати підмог, передбачених на випадок безробіття в Бюджетовім Бюрі. З побільшенням таких фондів палата ухвалила перший великий бил видатків на біжучий рік, у висоті $471,894,177. Ці гроші призначені на діяльність 35 федеральних агенцій до кінця місяця червня. Серед фондів находиться $2,500,000 на побудову заводу парової сили під опікою Влади Долини Тенесі в містечку Ню Джансонвил, а теж фонди на мельйорацію ґрунтів у Каліфорнії. Фонди на допомогу для безробітних збільшено з пропонованих $4,987,000 до $10,000,000. Вони мають бути розділені поміж стейти. З інших фондів замітний приділ на втримання контролі комірного, на підвишку платні для президента, дальше $151,000,000 на заплату збільшеного числа старечих пенсій і пенсій для сліпих. Ці гроші роздається стейтам. Для Адміністрації Ветеранів призначено близько $100,000,000.

ДАЛЬШЕ ВІДПРАВЛЯЮТЬ ЗАЛІЗНИЧНИКІВ З РОБОТИ.

Шікаґо. — Три залізничі підприємства замкнули заводи для направок і відставили 3,000 робітників з роботи. Це такі залізниці: Ню Джерзі Сентрал, Милвокі, Рединґ. Досі відправлено в біжучому році 14,500 залізничих робітників, як кажуть тому, що залізничі підприємства „не мають бизнесу". — В Дітройті відправлено 17,600 автомобілевих робітників тому, що фабрики не можуть дістати потрібного матеріялу внаслідок страйку в інших підприємствах, які виробляють частини потрібні до виробу авт.

СТОРОЖ СПИТЬ, ЙОМУ РАХУЄТЬСЯ ПЛАТНЯ.

Трентон. — Апеляційний відділ Верховного Суду стейту Ню Джерзі рішив, що нічний сторож має діставати свою заплату, якщо він спить в часі між годинами, коли він має обійти забудування для контролі. Це рішення видав суд у спорі Пароді Сіґар Компані проти робітника Фелікса Ремісєвского з місцевости Вест Ню Йорк, Н. Дж. Він був найнятий на сторожа для пильнування фабрики від год. 5.30 попол. до 11 год. перед північчю і від 5 год. до 8 години ранку. Йому дозволили спати в фабриці від год. 11 до 5 ранку. За таке спання він порахував собі як „овертайм" $3,835.69. Він твердив, що алярмові прилади будили його кілька разів і він мусів переривати сон, значить, він був „на роботі".

ЕКС-КОНГРЕСМЕН ГАРТЛІ ГОЛОВОЮ ЮНІЇ.

Вашингтон. — Фред А. Гартлі, довголітній член палати репрезентантів і спів-автор звісного робітничого закону Тефта-Гартлія, прийняв головство в юнії Власників Приладдя. Він останеться у Вашингтоні і буде „лабиїстом" тобто вестиме агітацію серед конгресменів за інтереси своєї групи. Юнія повстала в 1946 р., дістала чартер в стейті Делевар і обіймає 50,000 членів. Її діяльність виявляється у різних спротивах проти політики загально знаних юнійних провідників.

НАПАДАЮТЬ НА АВТА ПІДЧАС СТРАЙКУ В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Филаделфія. — Перше насилля підчас страйку транспортових робітників виявилося в тому, що ватага людей кидала камінням на шофера авта, яке везло робітників до праці, коли застановлений увесь перевозовий рух на підземних залізничих і на трамваях, а теж припинений рух таксівок. Суддя доручив великій лаві присяжних суддів, складеної з самих жінок, щоб вони справували свої обовязки як день так ніч і провірювали кожного, хто нарушить прилюдний мир. Вигляди на наладнання страйку змаліли, не зважаючи на те, що він триває уже 8 днів. Управа комунікацій оферує три центи підвишки на годину для робітників, а вони домагаються 17 центів. Предсідник юнії транспортових робітників Майк Квил твердить, що страйк триватиме цілими тижнями.

ПІДСОВЄТСЬКІ ЛЕТУНИ ДУМАЮТЬ, ЩО ВІЙНА НЕМИНУЧА.

Ню Йорк. — Лейтнант Петро Піроґов і Анатоль Барсов, які втікли з Совєтів до американської зони в Австрії ще 9 жовтня м. р. і приїхали до Злучених Держав перед двома тижнями, приїхали тепер до Ню Йорку. Вони не можуть надивуватися деяким порядкам в американських містах, особливо подивляють безупинний автомобілевий рух та свободу, в якій обертаються найвищі урядовці, включаючи й президента. Вони висловили перед кореспондентами погляд, що війна між Совєтами й Америкою є неминуча, бо капіталізм і комунізм, на їхню думку, не можуть існувати побіч себе.

СТУДЕНТИ СТРАЙКУЮТЬ ЗА ПІДВИШКУ ПЛАТНІ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ.

Елизабет, Н. Дж. — Більше ніж 800 студентів середніх шкіл вийшли на страйк з наміром підтримати учителів у їхнім змаганні до признання підвишки платні міською владою. Тому, що в міськім бюджеті не вставлено відповідної суми на вимагану підвишку, студенти уладили похід вулицями міста і кількома наворотами намагалися дістатися під міський будинок, одначе поліція їх не допустила. Раз пробували дістатися до дівочої школи, щоб спонукати учениць до солідарности, одначе застали будинок школи замкнений на ключ. Учителі висловили студентам негодування за їхні демонстрації.

1,665,000 В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ АМЕРИКИ.

Вашингтон. — Скомбінована сила всіх ділянок оборони досягла висоти 1,665,000 офіцирів і мужви з днем 31 січня 1949 року.

Америка не відпекується своїх зобовязань для оборони заходу, заявляє Ачесон

Вашингтон, 16 лютого. — Злучені Держави не відпекуються жадних обовязків, які вони колинебудь приймали на себе для оборони західних країн у плянованім Північно-Атлантийськім Оборонним Договорі — заявив секретар стейту Дін Ачесон підчас пресової конференції. Тому, що внаслідок пригадки деяких конгресменів на право конгресу рішати про видання війни, в західно-европейських країнах повстала метушня і в пресі появилися закиди, наче б Америка відмовлялася підтримувати мілітарно Атлантійський Пакт, Ачесон ствердив, що Америка від початку переговорів ставила справу ясно і не відступає від раз вибраного напрямку. Для підтвердження свого запевнення секретар стейту пригадав на оприлюднену заяву президента Трумана в інавґураційній промові; на резолюцію сен. Ванденберґа, прийняту в сенаті 11 червня 1948 р.; на пригадку для Обєднаних Держав ухвалену в комісії закордонних справ палати репрезентантів 9 чевня 1948 р.

ВІДПОВІДАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОСЛА Д-РА ФІРМАНА В БРАЗИЛІЇ

„В останніх днях сталися поважні зміни в складі Паранського Уряду, внаслідок яких відомий паранський політичний діяч українського походження, д-р Петро Фірман, дістав відповідальне призначення на пост секретаря департаменту аґрикультури, індустрії та торгівлі" — пише бразилійська (Прудентополіс) „Праця" у виданні з 14 січня, 1949 р. — „Куритибські газети вміщують докладні біографічні дані д-ра Фірмана, перераховуючи всі відповідальні пости, на яких він працював у Резерві, Малет, Ґуарапуаві, Пукарані, Понта Ґросі і т.д." Д-р Фірман є між ін. почесним головою Т-ва Прихильників Української Культури, яке взяло участь до підготови Панамериканської Української Конференції.

НОВІ ІМІГРАНТИ НА КОРАБЛІ МАРІН ДЖОМПЕР

Ню Йорк. — Після більш ніж цілоденного припізнення внаслідок бурі на морю причалив до нюйорської пристані корабель Марін Джомпер з 551 імігрантами зі скитальщини. Серед них було 100 українців, які приїхали за посередництвом Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету і яких 25 українців через інші комітети. Український Переселенчий Осередок в Ню Йорку при співучасти д-ра В. Ґалана, екзекутивного директора ЗУАДК і адв. М. Радика постарався за 10 додаткових добровільних працівників і працівниць для обслуги імігрантів. Вони дістали перекуску й гроші на дорогу до своїх місць призначень. Стейтова комісія Меріленду прислала своїх відпоручників для прийняття 35 українців на фарми до цього стейту. Інші розїхалися до різних місцевостей на схід і захід. Значна кількість поїхала до Филаделфії.

ВІДСТАВКА ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ НА ВИГНАННІ.

Лондон, 17. лютого. — Польська Агенція Телеграфічна (ПАТ) повідомляє, що конституційний президент Польщі Авґуст Залескі, тепер на вигнанні, після наради з представниками поодиноких польських партій, прийняв резиґнацію польського екзильного уряду прим'єра ген. Тадеуша Бур-Коморовського. Поширюються всілякі версії на тему творення нового уряду. Причиною змін є внутрішньо-польські партійні справи.

Надії і труднощі Атлянтійського Пакту

Лондон, 17 лютого. Справа проектованого Атлантійського оборонного пакту, що мав би бути підписаний вже в половині березня та який створить одну велику систему безпеки західно-европейського, північно-африканського та американського континентів, продовжує бути головною темою розмов в місцевих дипломатичних колах. З цим пактом зв'язується великі надії, але теж видвигається деякі труднощі. Надії зв'язується головно з всебічною американською допомогою в розбудові оборони і безпеки европейських країн, а труднощі полягають головно в тому, що Злучені Держави в рямках своєї конституції не можуть дати европейським країнам гарантій автоматичного приступлення до війни на випадок атаки на одну з договірних країн, бо кожночасне проголошення війни залежить від Конґресу. Проте, з американського боку стверджується недвозначно, що Америка, як завжди, виконає свої зобов'язання. Норвежський міністер закордонних справ, Гальвард Лянґе, що відбув наради у Вашинґтоні і опісля в Лондоні, виїхав до Норвеґії „дуже вдоволений" і „майже щасливий" зі своїх розмов та запевнень, що їх одержав від урядів цих двох великодержав. Докищо добачується всілякі можливості щодо становища Скандинавських країн до цього пакту, з огляду на советські погрози та евентуальні комплікації. Проте, в цих країнах, як це недавно заявив шведський міністер закордонних справ, не залишається теж ніякого сумніву по якому боці, вони воювали б на випадок війни зі Советами. Французький міністер закордонних справ Роберт Шуман вчора вперше познайомив всіх членів уряду з подробицями розмов на тему Атлантійського пакту, видвигаючи при цій нагоді теж деякі критичні думки на тему американського „ізоляціонізму".

ДИПЛОМАТИ ВИСЛОВИЛИ СПІВЧУТТЯ І СОЛІДАРНІСТЬ ПАПІ.

Рим, 17. лютого. — Папа Пій XII. прийняв вчора на авдієнції акредитованих при Апостольській Столиці закордонних представників з 34-ох країн. Папа знову осудив большевицький засуд кардинала Міндсенті, а дипломати однодушно заявили йому свої симпатії та солідарсість з його становищем в цій справі.

ВАЙЦМАН ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ІЗРАЇЛЯ

Єрусалим, 17. лютого. (ЮП). — Сьогодні рано на бурхливому засіданні ізраїльської Конституційної Асамблеї вибрано д-ра Хаїма Вайцмана першим президентом Ізраїля. Асамблея на цьому ж засіданні прийняла теж проєкт тимчасової конституції країни. Д-р Вайцман, вчений і державний муж, був досі тимчасовим президентом першого ізраїльського уряду, створеного в травні минулого року в Тель Авів. Було тільки двох кандидатів на президента: д-р Вайцман, що одержав 83 голоси та проф. Кляуснер, що дістав тільки 15 голосів. Дев'ятнадцять осіб здержались від голосування. Врочисте заприсяження д-ра Вайцмана на першого президента Ізраїля має відбудися вже сьогодні.

БОЛЬШЕВИКИ ВИСТУПИЛИ ЗІ СВІТОВОЇ ОРГНІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'Я.

Женева, 17. лютого. — Совєтський Союз та підсовєтські Україна і Білорусь зголосили своє виступлення зі створеної при Організації Об'єднаних Націй Світової Організації Здоров'я. В ідентичних телеграмах від СССР та Української і Білоруської Совєтських Республік подається за причину виступлення твердження, що ця організація не виконує своїх завдань та що задорого коштує. „Ню Йорк Таймс", коментуючи в редакційній статті це повідомлення, називає підсовєтську Україну і Білорусь „російськими підвідділами".

СОВЄТИ ЗБІЛЬШУЮТЬ АРМІЮ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 17. лютого (АП). — З поінформованих джерел тут стверджується, що від деякого часу Совєти почали збільшувати свої окупаційні сили в Німеччині. До такого висновку приходиться на підставі факту, що до Німеччини приїжджають щораз нові транспорти совєтських військ, натомість вони не відходять з Німеччини. Інше діло, що багато з тих військ заганяється ще дальше на захід, ніж Совєти того бажають, іменно, в характері дезертирів в західні зани.

ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ПІДРОБЛЕННЯ „ДОКУМЕНТІВ" В СПРАВІ КАРД. МІНДСЕНТІ.

Відень, 17. лютого. — Двох мадярських специялістів від рукописів, які свідчили в процесі кардинала Міндсенті і опісля втекли до американців, тепер признали, що багато з видвигнених проти кардинала „документів" були підроблені та що їх самих теж змушувано до цеї підробки. При цьому вони користувалися всілякими винаходами.

ГЕН. КЛЕЙ ВИКИНУВ СОВЄТСЬКУ РЕПАТРІЯЦІЙНУ КОМІСІЮ

Франкфурт, 17 лютого. — Головна квартира Американської Армії в Німеччині повідомила вчора ввечорі, що американський військовий губернатор Німеччини, ген. Л. Д. Клей, наказав совєтській репатріяційній комісії закінчити свою роботу та залишити американську зону до кінця цього місяця. Ця совєтська комісія, що складалася формально з чотирьох офіцерів і чотирьох вояків, добре відома головно українським скитальникам. Генерал Клей своє рішення видав на підставі фактів, що совєтська комісія мала досить часу для полагодження своїх справ та що між скитальниками вже нема охотників на поворот до Совєтського Союзу. Американські власті, не зважаючи на постійні домагання большевиків, відмовилися змушувати людей до повороту до Совєтів. В листі до совєтського команданта, маршала Соколовського, ген. Клей стверджує: „Є очевидним, що від капітуляції Німеччини пройшло досить часу на те, щоби закінчити добровільну репатріяцію. Тому я мушу звернути вам увагу, що репатріяційна комісія з днем 1-го березня вже не буде акредитована і прохаю відкликати її персонал до цього часу..." Совєтський комендант запротестував проти того рішення, заявляючи, що [illegible] репатріяційна комісія в американській зоні є необхідна та що справу мусять полагодити уряди обох країн, бо вона „не належить до компетенції головнокомандуючих окупаційних сил в Німеччині". Наказуючи відкликати репатріяційну комісію, ген Клей звернув Совєтам увагу, що припадкові аґенди цеї комісії може в дальшому вести звичайна совєтська військова місія у Франкфурті. При цій нагоді стверджується, що ціла совєтська репатріяційна акція була безуспішна, бо мало хотіли з бувших совєтських громадян добровільно вертатися до Совєтів. Формально під цю пору перебуває в американській зоні ще около 13,000 зголошених бувших совєтських громадян, з того щонайменше 11,000 живе поза таборами, що їх вони залишили зі страху перед репатріяцією.

СОВЄТИ ПРОГОЛОСИЛИ ҐЕТЕ АПОСТОЛОМ КОМУНІЗМУ.

Берлін, 17 лютого. — Не маючи можности розстріляти великого німецького поета Йогана Фольґанґа Ґети за його „ухили" тому, що він сам вмер ще в 1832 році, большевики вважали за найкращий вихід включити його до комуністичної партії та проголосити апостолом світового комунізму. Вони зробили це з нагоди німецьких заходів відсвяткувати 200-ліття з дня уродин Ґете. Совєтська та видавана совєтами німецька преса почала вже інтензивну акцію для коронації Ґете на комуністичного святого. Під цим оглядом большевики вже мають велику практику, бо вони це вже пробували робити з іншими духовими ґеніями, яким пощастило вмерти не від большевицької кулі. Раніше це саме зроблено з Шевченком, кожне слово якого є найбільшим засудом большевизму.

ГЕН КЛЕЙ НАКАЗАВ ПРОВІРКУ ПРИЧИН ТАЄМНИХ ШПИГУНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Мюнхен, 17 лютого. — Вчора тут перед американським судом почався перший з ряду заповіджених судових процесів за шпигунство. Процес відбувається в повній таємниці й навіть не виявляється прізвища підсудного, що його припроваджено зі закутими руками та якому грозить кара смерти. Відомо тільки, що він є большевицьким шпигуном. Причини таємничости процесу не відомі навіть американському командантові, ген. Л. Д. Клеєві, і він зі своєї головної квартири наказав провірку цих причин, заявляючи, що він домагатиметься публичного процесу, якщо ці причини таємничости не будуть достаточно переконливі.

ТВОРИТЬСЯ РАДАРНУ СІТКУ ОСТОРОГИ ДЛЯ ЗАХІДНОЇ ЕВРОПИ.

Лондон, 17 лютого (АП). — В британській „Білій Книзі" в справі західно-европейських оборонних заходів вперше натякається на будову великої радарної сітки осторогу перед нападом на західну Европу. Ця сітка простягатиметься від Балтику до Середземного моря, охоплюючи Бельгію, Голандію, Люксембурґ, західну Німеччину й Францію та країни на захід від них. Подробиці в цій справі держиться в таємниці.

МАСАРИК ЗАЛИШИВ ПАПАНЕКОВІ $5,000 НА ПОЛІТИЧНУ АКЦІЮ.

Лондон, 17 лютого. — Тут проголошено завіщання колишнього міністра закордонних справ, Яна Масарика, що згинув серед таємничих обставин в Празі, після захоплення там влади большевиками. В тестаменті Масарик призначив $5,000 для д-ра Папанека, колишнього чеського представника в ООД, який гостро виступив проти большевицької окупації його країни та веде тепер на вигнані відповідну визвольну акцію.

СУД НАД 15 ПРОТЕСТАНТСЬКИМИ ПРОПОВІДНИКАМИ В БОЛГАРІЇ.

Софія, 17 лютого. — На 25-го лютого тут визначено судову розправу проти 15 протестантських проповідників, обвинувачених в „зраді," „шпигунстві" і тим подібних „злочинах" проти большевизму. Судовий процес відбудеться під тим самим знаком, під яким свого часу знищено українських владик і в останньому суджено кард. Міндсенті в Будапешті.

В СПРАВІ ШКІЛЬНИЦТВА В СОВЄТАХ.

Лейк Сoксес, Н. Й., 17 лютого. — Економічна і Соціяльна Рада О.Д. не робила вчора нічого в справі американської резолюції з домаганням прослідити справу каторжних таборів в Совєтському Союзі, в яких перебуває около 14 мільйонів людей. Голосування в справі цеї резолюції відбудеться правдоподібно в п'ятницю.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення, редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧЕРГОВА СОВЄТСЬКА ЛАЙКА

Одно треба признати совєтським дипломатам: знають, як лаятись. Чи це вже їх такий природній талант до лайки, чи може їх так підучили майстри з Політбюра, заки їх вислали у світ, певно не знаємо.. Але припускаємо, що є щось з одного й другого. Для ясности треба б ще хіба додати, що совєтському дипломатові й лаятись не можна, поки не дістане інструкцій з Кремля, від самого Молотова. Так є мабуть і з цею лайкою, з якою виступив совєтський делегат Семйон К. Царапкін в Економічній та Соціяльній Раді Обєднаних Держав, відповідаючи на обвинувачення, що в Совєтському Союзі існують табори невільничої праці, про що була мова у вчорашній статті.

Що в Совєтах такі табори існують, про це вже знає цілий світ; знає кожний, хто тільки хоче про це дізнатись з книжок, газет, чи оповідань наочних свідків, що мали щастя вирватись з совєтського пекла. Коли ж представник Американської Федерації Праці порушив цю справу в Економічній та Соціяльній Раді Обєднаних Держав, то він не прийшов на наради з голими руками, але з купою добре провірених документів, що виявляють жахливу трагедію тих десятків мільйонів людей у Совєтах, що їх влада заганяла й далі заганяє у нове невільництво, в каторжні табори мук і смерти. До голосу представника АФП долучився ще голос представника американського уряду, а потім ще й британського. Усі вони домагаються прослідження Обєднаними Державами совєтського невільництва. Уряди Злучених Держав та Британії були б цього певно не зробили, якби не переконались про правдивість і слушність обвинувачення, з яким виступила перед Обєднаними Державами Американська Федерація Праці. Знову Совєти, якби були невинні, ще подякували б тим, що підняли цю „клевету" в Обєднаних Державах і тим самим дали їм нагоду її опрокинути.

Але біда, що це не клевета, а дійсна правда. Біда, що мається до діла з документами і фактами, які правдиві. В такому випадку Совєти визнали, що найкраще вважати себе ображеними і лаятись. Приказ так поступити дістав совєтський представник Царапкін по всякій правдоподібності прямо з Кремля і виконав його бездоганно, вжзваючи мабуть і подиктованих йому Молотовом виразів. Інакше він таки не був би відважився називати представників Американської Федерації Праці „ідіотами або ґенґстерами першого ступеня". І тільки московська централя большевицького шпигунства могла здобутись на таку відповідь американському народові та його владі, що їх домагання слідства в справі невільництва в Совєтах є намаганням перепачкувати до Совєтського Союзу своїх шпигунів.

Совєтська „відповідь" вказує, що порушене в Обєднаних Державах питання невільництва в Совєтському Союзі, є для Кремля питанням дуже болючим. І не диво, бо це невільництво не тільки компромітує большевицьку владу, але воно цілком певно принесе їй неминучу смерть. За нього, як і за інші злочини, дорого заплатять большевицькі верховоди з московського Політбюра та наставлені ним кати!

Ще згадаємо, що тепер добра пора виявляти повністю злочини Кремля документами і живими свідками і потрясати ними сумління світу та не допускати до їх забуття, як це бувало в минулому. Тепер теж пора і українцям виступати з обвинуваченнями проти Кремля, бо тепер їх скорше вислухають.

Англо-американська співпраця

Норвезький міністер закордонних справ, д-р Гальварт М. Лянґе, відбувши конференцію у Вашинґтоні поїхав до Лондону на наради з міністром закордонних справ Ернестом Бевином. Хто пильно слідить світові справи, може завважити, що така його поїздка до Лондону не була б потрібна, скажім, перед трьома роками.

Безпосередно після другої світової війни Англія була така ослаблена, що вона в світовій політиці вже не грала своєї традиційної першої ролі. Були навіть такі, що пророкували цілковитий занепад Англії як світової потуги. Самий Бевин ще й тепер повторяє, що після того, як він обняв своє становище міністра закордонних справ, він не був всилі сповняти своїх обовязків, бо Англія була економічно виснажена. Це значило, що діяння і впливи британського міністра закордонних справ були обмежені. Одначе нині може кожен студент політики завважити, як Англія йде впарі з Злученими Державами і з Вашинґтону появляються часті вісті, що секретар стейту порозумівається в цій чи іншій справі з міністерством закордонних справ у Лондоні. Це значить, що Англія вже знов творить силу. Тому нині говорять вже щораз частіше про „англо-американську співпрацю".

Кореспонденти американських газет, які раз-у-раз обїздять Европу і вступають до Лондону, з а в в а ж у ю т ь, що впродовж останнього року в Англії „появилося чудо". Вони пригадують, що ще в листопаді 1947 р. там панувало таке економічне пригноблення, яке можна хіба прирівняти до військового пригноблення в 1940 році. Ще перед роком країна терпіла на масовий уплив „фінансової крови" і стояла перед загрозою цілковитого занепаду вартости свого гроша. Експорт та імпорт не мали ніякої рівноваги, а продукція вугілля й інших виробів чи плодів підносилася незвичайно поволі.

Цього року ці самі кореспонденти негайно після свого приїзду до Лондону завважують цілковиту переміну. Доми повідновлювані, обстанова в хатах бездоганна, вулиці направляються, навіть сходи в домах біліють. Це так назверх. Одначе, коли йде про особисте життя людини, то воно таке — строге, як було підчас війни і безпосередньо після неї. Нарід щадить, працює, слухає вказівок парляменту й уряду і жде... Знавці заповідають, що вже в 1952 році англійський нарід стане цілковито на ноги.

Саме оце економічне відродження англійського народу звертає на себе увагу знавців світової політики, бо то йому приписують теперішні великі потягнення британського уряду, з яким рахується насамперед її сусід, тобто Франція, а Злучені . Держави приймають Великобританію за рівнорядного партнера.

Хто памятає часи з-перед першої світової війни, той знає, що тоді Британія диктувала мир. Прикладом британської сили з тих часів може бути Лондонський мир після другої Балканської Війни, коли то британський міністер закордонних справ просто подиктував Туреччині, Болгарії й Сербії замиритися і прийняти умови, передбачені Англією. Це був справжній „Британський Мир" — „Пакс Брітаніка".

Теперішні часи тісного порозуміння Великобританії й Америки — наскільки йде про західну Европу — можна назвати Англо-Американським миром („Пакс Англо-Амеріка-на"). Деякі признаки назверх виказують, що теперішні справи при складанні важливих плянів вирішуються справді тільки за згодою обох країн, а ніколи під диктатом Америки, або, як це бувало колись, під диктатом Англії.

Перед кількома місяцями появилися вісті про велике негодування в Франції з приводу назначення британського польового маршала Монтґомері головою спільного штабу Союзу Західної Европи. Ребелія Франції спонукала Англію згодитися на назначення американського ґенерала на місце Монтґомері на випадок війни. Тут треба здогадуватися, що Англія не була б погодилась з Францією, якщо б не була б порозумілася з Америкою. Подібну прояву можна завважати при спорі між Італією й Англією за Триполітанію. Щоб не довести до вибуху ворожнечі, Англія постаралася за посередництво Злучених Держав і Італія згодилася, що в Триполітанії буде збудована американська база для Середземного моря побіч британської бази в Киринеїці. Це значить, що Великобританія зрікається виключного впливу на Середземному морі, до якого вона завжди змагала, а на його місце приходить спільний вплив Англії й Америки.

Тепер часто згадується про спільну, працю англо-американського повітряного штабу, про спільні вправи летунів обох країн в бомбардуванні далеко віддалених місць і про спільні моделі оборонної зброї Англії й Злучених Держав.

У ці військові справи втаємничені тільки невеликі ґурти людей. Одначе створення Північно-Атлантійського Оборонного Договору між Америкою й Великобританією не належить до тайних, а до загально оприлюднених справ майже від самого початку цеї ідеї.

Такий договір не є хвилевим. Він у своюму завязку був плянований на десятки років, а це вказує на продуману англо-американську співпрацю і на тривку політичну спілку.

Микола Чубатий.

Митрополит Сліпий та кардинал Міндсенті

Увязнення кардинала Міндсенті, примаса Угорщини, та суд над ним і присуд, порушили до живого цілий західний світ не тільки тому, що ця нова жертва большевицького наступу на релігію зайняла таке високе церковне становище, але також тому, що перед будапештенським „н а р о д н и м трибуналом" відбувся показ процесу московської продукції. Перед червоними суддями стала людина зовсім інша, якою був кардинал передтим, заки дістався в жорстокі руки угорської черезвичайки. Кардинал Міндсенті належав до людей смілих та відважних, що свідомо йшов проти червоної сили, яка наступала на його церкву. Це була людина глибоко ідейна, свято переконана в слушність своєї справи та з мужеською цивільною відвагою. Кардинал Міндсенті це людина покрою бельґійського кардинала Мерсіє чи українського митрополита Шептицького, які сміливо ставили опір насиллю над їх духовними стадами. Вони не дбали про себе, але про ідею та справедливість.

Кільканадцять днів по арештуванню кардинала Міндсенті перед будапештенським трибуналом червоних злочинців стала людина вже зломана. Її відповіди виразно зраджували, що над кардиналом виконано рафіноване насильство, так добре відоме з різних процесів у Совєтах. Кардинал признавався до більшости цинічних закидів, роблених йому обвинуваченням. Ці признання навіть суперечили дійсності, але обвинувачений признавався до провин, яких він не мав.

Як пригадаємо собі процес старих большевиків з 1937 року, коли то старі та загартовані революціонери, що нераз смерті в вічі заглядали, як Бухарін, Риков, Каменев, маршал Тугачевський, а навіть шеф ҐеПеУ Ягода як школярі признавалися до провин прямо неймовірних та плювали самі собі в лице, то кожному стає ясним, що московська ҐеПеУ та московські прокуратори покрою Вишинського мають способи позбавити людину власної волі та казати їй брати на себе провини, яких вона ніколи не зробила: Чи діється це безпримірним, прямо діявольським терором, чи ошоломлюванням якимись хемікаліями, які людину позбавляють свобідної волі, годі сказати. Фактом є, що стоїмо перед таким брутальним насиллям над людиною, якого не знала досі історія людства. І це саме так порушило до живого цілий культурний світ.

Треба було аж історії з Оксаною Косенкіною на нюйорськім бруку, щоб американські невірні Томи переконалися, чим є їх недавний „ґалянтний союзник" — Совєтський Союз. Треба було процесу кардинала Міндсентія в серці Европи, в Будапешті, зараз біля залізної куртини, що відділяє схід від заходу, щоб західний світ на власні очі наглядно зрозумів, чим є совєтський суд, чим є совєтська справедливість та чим є усе совєтське право зі с о в є т с ь к о ю конституцією включно.

Аж таких доказів треба було, щоб ціла західна Европа та Америка устами світських найвищих урядових осіб, разом з найвищими духовними особами, заговорили про совєтську дійсність одною, твердою мовою. А ця тверда та некольна совєтська дійсність так добре відома народам, що їм судилось дістатися в кріваві лабети удосконалених нащадків Івана Лютого. Ця совєтська брутальність зокрема добре відома українському народові!

Засуд кардинала Міндсентія це ще не кінцева дія тої боротьби на життя та смерть, що нині ведеться між діявольським Кремлем та християнством, а зокрема Римом як осередком християнського світу. Мабуть ця боротьба ще далеко не покінчена, одначе вона має перед собою вже кілька дій, про які світ, а навіть католицький світ якось так легко забуває. Бо перша дія тої боротьби розпочалася в Україні в квітні 1945, арештуванням примаса західної України, митрополита Йосифа Сліпого. Та не він сам тоді дістався в руки совєтської НКВД, але разом зі всіми 6 епископами тої ж Церкви — епископами д і є ц е з а льними Григорієм Хомишином та Йосафатом Коциловським як теж з епископами помічниками Никитою Будкою, Миколою Чарнецьким, Іваном Лятишевським та Григорієм Лакотою.

Суд над ними відбувся навіть без тої реклями, що її дістав кардинал Міндсенті та хорватський примас Степінац. Дієцезальні владики Григорій Хомишин зі Станиславова та Йосафат Коциловський з Перемишля померли смертю мучеників в вязниці, епископ Будка мав збожеволіти, а митрополит Сліпий та другі 3 епископи-помічники томляться в совєтських баталіонах праці у Воркуті, положеній поза колесом півбігуновим при устю ріки Об.

Героїчний приклад епископів натхнув героїзмом їх духовенство. Його кращі представни[illegible]ралися на місці, дорого[illegible]ому українському наро[illegible] на Свято-Юрській горі, [illegible]тедрі митрополії, та на руки советського премієра Молотова зложили врочистий протест проти арештування їх правного митрополита та владик українського народу. Ліквідація тих героїв-смільчаків розпочала боротьбу, що її веде в Україні „Боже Підземелля" проти сатани на Кремлі донині.

Друга дія тої боротьби розігралася теж на українській землі, на Карпатській Україні два роки пізніше. Греко-католицький епископ старої епископської столиці в Мукачево згинув за віру, як клясичний мученик перших віків християнства.

А третя дія релігійної боротьби розігралася вже поза Україною на румунській землі, де наступ на греко-католицьку Церкву румунів в Семигороді в році 1948 повели по вказівкам Москви її румунські опричники. Так само як в Західній Україні розпочалося арештуванням владик, ліквідуванням героїчних одиниць, щоб релігійним насиллям загнати маси вірних під владу московського православного патріярха.

Боротьба Кремля проти католиків східного обряду українців та румунів має своєрідний характер. Це боротьба червоної російської імперії за церковну єдність всіх християн східного обряду, під рукою московського патріярха, вірного помічника російської поліції внутрі Совєтів та її дипломатії за кордоном. Активну участь в цій першій частині боротьби взяв сам московський патріярх. Він, спираючись на допомогу совєтської поліції, переводить насильно церковну єдність москвичів та народів східного християнства, підбитих Москвою. Тому ця перша частина боротьби Кремля проти католиків східного обряду — українців та румунів — має своєрідний російський, релігійно-імперіялістичний характер. Тут червоний Кремль виступає в ролі місіонаря, помічника московського патріярха.

Зовсім відмінний характер має друга частина боротьби, що її організує Москва проти Католицької Церкви, репрезентованої Ватиканом, невмолимим противником атеїстичної Москви. Тепер Москві не йде вже про церковне завойовання, але про введення роз-

(Докінчення на стор. 3-тій).

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

29)

Рогач поклав слухавку...

Стрункий, вродливий у одностроі старшини чеських уланів директор Дебей заметушився в своєму утульному, м'якому кабінеті. Н а т и с н у в дзвінок, і на це відчинилися подвійні обвиті шкірою двері. На порозі вартовий урядовець.

— Янку! Тут має прибути один пан з поліцаєм. Як тільки увійде — негайно сповісти мене...

— Він уже прибув, — пане директоре. Дебей випростався, пригладив волосся і вийшов за урядовцем... Доктор Галан зі своїми вусами і твердим капелюхом стоїть у вартівні. Він здивувався, що до нього вийшов цей огрядний старшина і що він стукає закаблуками і віддає шану. Доктор Галан заговорив перший:

— Пане директоре! Я тішуся, що з першого дня мого прибуття на Україну, мене вітає директор української поліції. Ми вже були втратили надію, що це колись станеться... А хотів вас я лише спитати: чого той добродій так настирливо хотів бачити мої старі підштанці...

— Пане докторе! Тисячу вибачень... Будемо ще про це говорити. Прошу до мене або як вам краще... Ви вільні, і ніхто вас не буде чіпати. Ми цю справу вияснимо. Пан прем'єр іменем влади просить вас цю річ забути...

— Дякую, панові прем'єрові треба було йти до міста... і треба було йти до міста...

— Гальо! Ян! Авто!.. — наказав директор...

— Еге, — каже доктор. — То ви вже маєте і авто... Прошу завезти мене до так званого американського дому... Я ще тут не визнаюся...

З цього приводу ще довго дзвеніли телефони, і невідоме ім'я колишнього посла УНР у Будапешті стало відомим навіть самому панові прем'єрові...

Мандрівка людини без титулів.

Панас Кальчук виїхав звичайним поїздом з Хусту в напрямку на схід, і вже ось третій тиждень його немає. Інколи в часописі з'явиться коротенька замітка, але взагалі про його справу ніхто не говорить. Це німа справа, і не має вона ніякої приваби. Кардаш інколи дістає кілька слів: „Бичково! Промовляв. У залі чотириста слухачів. Повний успіх. Твій Панас". Або писав дружині до Праги: „Кохана Марусю! Я зараз в Ясіні. Перед цим я був в Буштині, Тячеві, Бичкові, Рахові і Богдані. Промовляв. Повний успіх. Їду далі! У Ясіні вже сніг і мороз двадцять під нулем. Була повна заля. Твій Панас". Або писав до свого записника: „Колочава. Приїхав сюди автобусом, через Ізу і Драґово. Це село розбійника Шугая. Промовляв. Була повна заля". Негровець, Синевір, Волове. Повітря чисте і прозоре. Гори стоять велично і маєстатно. Долинами, мов звірі, плигають водоспади. Потиху моляться ялини, і сірі з дерева хати, мов череди овець, розсипались попід схилами. Синевір. Село вперлось у саму гору. Чудові велетні-гори згорнули долину, мов підкову. Десь з півночі виривається звучний потік і летить з плити на плиту, піниться, розливається і бринить, мов орган. Дорога слизька, вкрита ожеледицею. Колеса переповненого автобуса ледве чіпляються по сковзьких камінцях...

Приходить у село. Десь маячить червоний плякат — на стовпі огорожі, на дверях корчми чи на школі. Йшов, куди вказувано. Ґурти людей у „вуйошах" стояли, гуторили... Потім стояли у школі один біля одного, мов у церкві. Розкуйовджені голови дивляться вперед. Кальчук уже знає їх. Він уже їх досить таких бачив. Знає їх мову, сміх, погляд... Виходив рішуче на підвищення, підносив руку. — Слава Україні! — казав рішуче і твердо. — Слава! — вітали хором. — Громадяни Карпатської України! — звучить нестримний г о л о с. Гробова тиша. Повітря швидко ґусне і стає тяжким. Над головою манячить гасова лямпа, і перед очима півтемний простір. Туди якраз шпурляє свої слова Кальчук. „Приходжу до вас не для того, щоб ви записались в мою партію. Мене не послали сюди соціял-демократи, щоб сказати, що їх партія спасе вас від лиха. Не послали мене аґрарники, щоб я обіцяв вам „бакончі", а ви за них продали свій голос. Не послали мене і народні соціялісти з мішком малаю, щоб за півкіла того зерна ви дали мені ваші душі. Ні куртяківці, ні бродіївці і не мадярські пенґі, і не паленка корчми, і не корони Праги, а тільки слово, чисте, просте і своє слово, приніс я вам, мої дорогі брати, з цього прекрасного краю...

Моє слово не можна продати наторгу у Хусті, і, коли сьогодні я приніс його вам, то це лиш доказ, що ви для мене не русини, яких треба купити за малай, не чорні хлопи і не баґани! Ви для мене те саме, що я сам— люди... Люди! Наші люди, українські! І прийшов я вам тільки це сказати!"....

Кальчук клав слова чітко, просто, переконано. Тон його скорше суворий, ніж лагідний. Патос його заразливий, бо щирий! Говорив про мову, край, господарство, народ, уряд, державу. І коли, сам унесений власними словами, доходив уже до кінця — буря оплесків і слава заповняли весь простір...

І тому завжди писав: „Кохана Марусю. Промовляв у Драгові. Повний успіх. Було триста присутніх"... Зустрічався з учителями, січовиками, їх комендантами. Говорив іменем карпатської Січі. Не мав ніякого титулу і був просто пан Кальчук...

Ось він у новій зі смереки хаті. Пахне міцно живицею. Залізна грубка червона. Під малим завішеним вікном столик. Пасисте волохате ліжко стоїть під стіною. На столі гасова, невелика лямпа...

(Дальше буде).

Вони знову люди...

УКРАЇНСЬКІ Д.П. БУДУЮТЬ СВОЇ НОВІ ДОМИ В МЕРІ ЛЕНДІ

2)

(Продовження).

IV.

НА ФАРМАХ МЕРІЛЕНДУ

Д-р Галан продовжував свою їзду з Мр. Ріджлі, а ми в двійку та з усім нашим фото-пресовим приладдям перейшли в автомашину Мр. Кроншо, що відразу запропонував: „колл мі джост Роберт". Його автомашина — це своєрідне поліційне бюро для себе. Біля „джост Роберта" чимало всіляких паперів, стіни автомашини „прикрашені" тими, що „ввонтед", в цім конкретнім випадку був один відфотографований зпереду і з профілю ніґер, що втік з якоїсь там Іванової хати і в Меріленді має своїх кревняків, але найбільш інтересний прилад в цьому „бюрі" на колесах — це радіо і телефон, точніше, радіо-телефон. Радіоголосник постійно передає з головної квартири інформації та інструкції в найрізноманітніших справах з поліційного „бизнесу" і теж наш Роберт час до часу говорить в телефонну трубку. Він теж „телефонує" час до часу до свого „боса", що разом з д-ром Ґаланом їдуть за нами.

Меріленд — один з найменших стейтів в Злучених Державах, але їхати ним — здається найбільший. Типово фармерський стейт. Дороги — як звичайно в Америці — добрі, що хоч „яйцем коти", але по деяких заїздах на фарми то й авто не хоче котитися. Фарма одна від одної віддалені часом великими просторами. На полях декуди зеленіють засіви, декуди пасуться корови, а декуди, головно в безпосередньому віддаленні від фарм, шукають щастя свині.

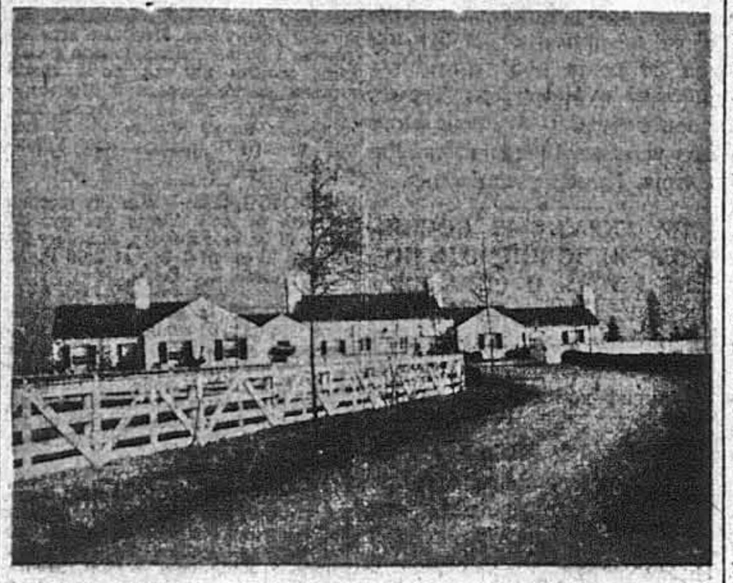
Наші американські сопутники мають точний плян об'їздки, адреси фармерів та загальні дані про приміщених на їх фармах українців: ім'я і прізвище, вік, професія, коли, яким транспортом і в якій групі приїхав. Це все. Але фарми — це не місто зі зазначеними вулицями і шукати за ними — це для непознайомленого те саме, що шукати вітра в полі. Навіть нашому Робертові, що в тій околиці знає особисто чи не всіх людей, доводиться часом розпитувати за дорогою на фарму. Часом теж доводилося „накладати дорогу" через помилку.

V.

ЗАПОРІЗЬКІ ЧУМАКИ

Запорізькі, бо зі Запоріжжя, а Чумаки, бо так називаються. Онисим і Агрипіна по 39 років, їх дочка Лідія років 14 і Юрій років 12. Це перша сім'я нових українських імігрантів, що ми їх відвідали на першій по нашій дорозі фармі Меріленду. Власник фарми, Мр. Філікс Ґолдсборо, там не живе, докищо. Він має теж всілякі інші торговельні бизнеси, а фармою турбується його форман.

Назва фарми в цім випадку це цілком відповідає цій величезній земельній посілості з полями, лісами і водами та справжнім палацом для її



Фарма Філікса Голдсборо. На ній живуть і працюють Чумаки зі Запоріжжя. — (Фото—Фенчинський).

власників. Все ще є в останній стадії своєї будови, але око вже тепер милується цею великою красою природи і людського будівельного хисту. Головний будинок фарми — приміщення фармера можна б вважати за модерну курортну резиденцію. В ньому велика кількість люксусово влаштованих кімнат, з великою прийомною залею посередині, фронтова стіна якої ціла зі скла та з прекрасним видом на безкраї води заливу. Кожна кімната влаштована у відповідному стилю, а почесне місце між ними занімає велика бібліотека, на полицях якої ще тільки кілька книжок. Між ними видно вже Чорчила „Ди Ґедерінг Сторм", Цехановського „Дефіт ін Вікторі" та інші, що зраджують поле заінтересування власника. Внизу є приміщення для обслуги та кімнати з мисливськими трофеями. Все це „тільки" фарма.

Наші новоприбулі земляки живуть в деякому віддаленні від головного будинку і в окремому домі, відданому виключно до їх розпорядження.



Чумаки при обіді в своєму новому домі в Меріленд. Зліва Лідія, Агрипіна, Онисим і Юрій. — (Фото—Фенчинський).

Таких домів там більше, хоча крім них тепер є ще тільки одна інша робітнича сім'я. На цьому самому подвірю є всілякі господарські забудування, включно з модерною молочарнею.

Наших земляків ми застали при обіді і наші відвідини ще тільки збільшили їхню радість цим своїм новим домом. Бо радіти є справді чим. Після всіх нелюдських страждань в совєтському пеклі, після кількалітнього поневіряння на скитанні, вони тепер мають повне право сказати, що вони наостанці „дома". Їх справжній дім, збудований поколінням їх предків та облитий їх потом і кров'ю в рідному Запоріжжі від них брутально відібрано, їх жорстоко викинено з нього та заслано на Сибір ще в 1929 році. Тепер після довгих страждань, їх знедолених і безпритульних прийняв і приголубив як рідних ласкавий Дядько Сем.

Чумаки до безтями радіють своїм новим домом. Він працює на фармі, а вона з дітьми порядкуються дома. Всього мають до схочу. Діти вже познайомились з іншими місцевими ровесниками і в найблищих днях вибираються до школи. Чотирнадцятирічна Лідa вже сьогодні заповідається неабияк якою красою, хоча вітаючись, вона ще по західно-европейському звичаю „дигає" так одною ногою взад. Свої пляни має вже теж 12-літний Юрко. Що їм тепер. Вони вільні у вільній країні. Пройде деякий час, скріпнуть м'язні, забудеться лихо і все минуле буде здаватися тільки кошмарним сном. Найбільше жалко за втраченими в неволі роками.

Форман фарми говорить про них якнайкраще: чисті, пильні, трудолюбиві. Він ще ніколи не бачив і не уявляв собі, що люди можуть бути такі щасливі, приїхавши до чужої досі для них країни. Бо він теж не знає, яке страшне пекло довелося їм пережити на тій землі і в тій країні, що є їх рідною.

Капітан і д-р Ґалан випитують на переміну формана і Чумаків про їх побажання, потреби. Ніхто не має жадних. Всі вдоволені і щасливі. Теж і ми вдоволені та раді з того, прощаємось та від'їжджаємо. Всі прохають знову завітати до них, щоб знову мали з ким поділитися своїми радощами.

(Дальше буде).

Судити треба російський імперіялізм

Паризький процес автора проти комуністичного часопису „Летр Францез", буз сумніву, має велике значення, яке не вичерпується ані гостротою сензацій, що навколо нього кружляють, ані газетною гарячкою. Не на бульварах, де відбивається резонанс гучних сензацій, і не в закулісних тайниках, де приховані пружини, що диригують витворенням того резонансу, треба шукати розкриття значення цього судового процесу.

Звичайно, що всякі явища сприймаються не абсолютно, а з певної точки погляду. А це вже — річ суб'єктивна, обумовлена і відносна. Але об'єктивність дана в самих явищах. І, зрозуміло, все полягає в тому, щоб ту об'єктивну даність виявити, розкрити, довести її до реального вияву. Ми, українці, в даному випадку, підходимо до процесу в Парижі зовсім з іншої позиції, маємо власну точку погляду, що випливає з нашого становища у тій дійсності, яка стала предметом цього процесу. І нам, власне, й ідеться про те, щоб розкрити найповніше і довести до світової суспільної опінії через трибуну цього процесу значення його в тій площині, в якій він найповніше виявляється.

Навіть політична декларація В. Кравченка, якою він себе ставить на плятформу заперечення рації українському народові в його стремліннях до державної незалежности, поступування і особисті погляди, під кутом зору яких Кравченко розглядає всі, зв'язані з процесом явища, — не змінюють, ані зменшують об'єктивного значення процесу, до якого він спричинився, а зокрема і української ролі в ньому.

Явища мають свою власну функцію. Об'єктивна суспільна функція процесу, як бачимо, розминулася з задумом автора, а його намагання виправити ці розходження заявою про заперечення справедливости національно-визвольних рухів під Росією, конкретно, — руху українського, — перекреслює його самого, як основну фігуру початого ним процесу. Бо таким чином він заперечив себе — як людину, що вибрала свободу.

Не може людина стати вільною, позбутися підлеглости, коли вона сама розуміє волю егоїстично — тільки для себе і, прикриваючись свободою, шукає виправдання свого панування над іншими. Отже Кравченко не може стати вільним і щиро вибрати свободу. Кравченка поневолюють його власні ідейно-політичні переконання, які є реакційним знаряддям поневолення народів під Росією. Він викликав духів, з якими не дав собі ради через обмеженість своєї власної природи. Значення спричиненого ним процесу переросло його особу в усьому її комплексі. І даремно він шукає рятунку в тому, що стає на плятформу збереження наскрізь прогнилої будови російської імперії. Нагадаємо йому слова Сталіна, з яким він намагається звести поєдинок: „Революція в Росії не перемогла б, і Колчак з Денікіним не були б розбиті, якби російський пролетаріят не мав співчуття і підтримки з боку поневолених народів бувшої Російської імперії" (Й. Сталін „Про основи ленінізму".)

Звичайно, тут іде мова не про „підтримку пролетаріяту", а про те, що рушійною силою тієї революції були національно-визвольні рухи поневолених Росією народів. В тому числі і визвольний рух українського народу найчіткіше ідейно визначений і цілеспрямований. В. Кравченко виступає проти цієї історичної правди незґрабно й з давно збанкротованою зброєю. Колчак, Денікін і десятки інших імперських генералів вже колись виступали з цією зброєю і були розгромлені.

Значення паризького процесу В. Кравченка не може довести до повного вияву його. І саме на нашу долю, українців та представників інших поневолених Росією народів, випало виконати цю ролю — довести об'єктивну функцію процесу до завершення.

Помилково дехто собі думає, що нам не треба втручатися в цей процес. Навпаки — треба було йти і прикласти всіх старань, щоб політичне значення цього процесу використати повністю в інтересах України. І українська преса, зокрема часопис „У.В.", цілком вірно робили, що широко подавали, матеріяли, зв'язані з процесом. Тут ідеться про основніше, як про поширення і давання йому розголосу.

Актуальність зібраних до процесу, матеріялів не тратиться і по закінченні процесу. Бо справа зводиться не до того, щоб довести правдивість книжки „Я вибрав свободу", а власне звідси вона тільки починається. Іде мова про те, щоб викрити повну природу того підсудного, що поставлений перед трибуналом. А цей підсудний є щось більше як большевицький режим. Поразка большевизму на самому процесі очевидна і неминуча, як би формально процес не кінчився. Її можна констатувати вже в тому, що до такого процесу дійшло.

(Докінчення на стор. 4-тій)

Митрополит Сліпий та кардинал Міндсенті

(Докінчення зі стор. 2-гої).

кладу в церковне життя католицьких народів-сателітів, а тим самим про ослаблення Ватикану. Москва не думає їх навертати на православія, ані підпорядковувати московському патріярхови, бо це з огляду на їх латинську церковну культуру неможливе. Розхитанням церковної організації Москва бажала б радше підготовити ґрунт під пропаганду атеїзму.

Перша дія тої другої фази релігійної боротьби Кремля проти католицтва розігралася вже в Хорватії, процесом та присудом примаса хорватського народу, архієпископа Степінаца. В Югославії ця релігійна боротьба може й пішла б вже була жвавійшим темпом, коли б не сварка червоного маршала Тіта з московським Політбюром. Кожна релігійна боротьба сильно виснажує не тільки атакованого, але також атакуючого. А серед нинішнього положення югославянські комуністи не мають так багато сил, щоб їх витрачувати на релігійну боротьбу.

Натомість гострий наступ на католиків латинського обряду повели большевики на Литві, прилученій до Советського Союза, де єпископат в тюрмі, а вірні та духовенство під сильною пресією, щоб зірвати з ненависним Москві Ватиканом. Коли б на Литві виселювання місцевого населення потривало ще кілька літ, тоді вже й сам литовський нарід та його церква будуть зліквідовані.

Третя дія тої боротьби московського атеїзму проти Католицької Церкви розпочалася на Угорщині. Зліквідування кардинала Міндсентія є початком наступу на єпископат, духовенство та маси вірних, щоб приневолити їх зірвати з Римом.

Мабуть найблищий наступ піде на католиків Чехословаччини, а в першу чергу на одиноку українсько - католицьку епархію в Пряшеві. Вмішання кількох духовників тої епархії в процес українських революціонерів вказувало б, куди йдуть задуми Москви.

Увязнення українського митрополита Йосифа Сліпого у Львові 1945 та Йосифа кардинала Міндсентія в Острогомі на Угорщині в 1949 році це дві граничні події в боротьбі Кремля проти Бога. У відповідь на той визов Кремля нині розгортається широкий фронт боротьби, ведений з одного боку Москвою, з другого боку Римом. Поруч політично - военного підземелля, світло репрезентованого Українською Повстанчою Армією, мобілізується релігійне підземелля, „Підземелля Бога", як його назвав американський автор. Це підземелля в історії завжди перемагало.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

11. лютого 1909 р.

ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКИХ КОЛОНІСТІВ В ТЕКСАС.

З місцевости Бремонд, у стейті Тексас, пише А. Вала: „З Бремонд вибрався я до місцевости Марлін, у повіті Фолс... Поміж фармерами американцями, німцями, чехами, поляками є пару родин українців зповіту Борщів і Гусятина. Один з них має свою власну фарму, решта рентує фарми. Усі віщуться доброю репутацією між американцями. Декотрі з наших людей говорять по українськи, а це є чимсь незвичайним в Тексасі, і посилають дітей до прилюдних американських шкіл, одначе є такі, що посилають малих дітей до польських „охронок". Восені вибираються українці до української колонії в Донді, а один з них вже наперед закупив землю".

СВЯТО „ПРОСВІТИ" В ШІКАҐО.

Стараннєм місцевого священика, о. М. Струтинського, скликано на день 17-го січня віче з нагоди 40-літнього ювилею тов-а „Просвіти". На вічу явилося 300 осіб. Між зібраними — на жаль — було невелике число нашого жіноцтва. Промови виголосили: п. Бабій про невідрадне політичне положення; п. Цєнкий про боротьбу пролетаріяту з капіталом; п. Меґас про розвиток тов. „Проасвіта" у Львові і про наші осяги на просвітнім полі; о. Струтинський про заслуги тов. „Просвіта"; п. Світенький про значення й потребу освіти. Підчас перерв співав хор під орудою п. Бабія. На спомин віча засновано тов. „Січ", до якого вписалося 36 членів. До „Просвіти" приступило 10 членів.

18. лютого 1909 р.

НОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАВНИЦТВА.

Хвалити Бога, маємо вже дві газеті: „Свободу" й „Душпастир". Перша займається поширенням народної свідомости, друга пише про справи релігійні. Бракує ще одної речі, а то смішної газети. Така газета почне виходити від 1. березня під назвою „Шершень" під ч. 184 Гудсон Ст., у Ню Йорку. — У Ню Йорку під ч. 339 Іст 20-та вул. виходить місячник для українського робучого народу під заг. „Гайдамаки".

ПОСТІЙНА РЕЗИДЕНЦІЯ ЄПИСКОПА ОРТИНСЬКОГО.

Подається до прилюдної відомости, що адреса Преосв. Єпископа СС. Ортинського під теперішню пору така: 816 Норт Френклин Стріт, Филаделфія, Па.

ОГОЛОШЕННЯ.

Хоче молодець мати дівчину, щоб з нею оженитися, або дівчина хлопця, щоб вийти замуж, то нехай голоситься на нижче подану адресу. Пишучи до нас по інформації, вложіть за два центи марку. — Нешенел Матрімоні Бюро, Бокс..., Винипеґ, Ман., Канада.

Судити треба російський імперіялізм

(Докінчення зі стор. 3-тої).

Але ми беремо справу глибше. Ми не відрізняємо большевизму від його основи, від ґрунту, на якому він зріс, соками якого живився, на яких зростали його плоди. Большевизм як режим як система не є суттю явища, а тільки формою його вияву. Теза про шкідливість і злочинність тільки режиму (і намагання цією лінією вести і процес) є наскрізь фальшива і облудлива. Історія останніх 30 років, коли ми до неї звернемось, цілковито спростовує і викриває цю тезу. Царська Росія була знищена як режим, як внутрішня система.

Але це не змінило самої потуги, що собою Росія являла, не внесло ніяких змін в її природну основу. Вона як була, так і лишилася потугою імперіялістичною. Імперіялістична Росія впродовж свого існування виявила себе спричинником багатьох протилюдських явищ, а зокрема воєн загарбницьких і колоніяльних, що привели до поневолення багатьох народів і націй. І в новій формі — —у формі большевицького режиму ці всі протилюдські імперіялістичні якості Росії не зникли, а розвинулися, розрослися у ще більшу загрозу мирові і спокою в світі, виявили ще більші загарбницькі тенденції.

Основним рушієм історичних міжнародніх конліфктів, зударів і воєн є саме імперіялістична природа окремих потуг, а їхня внутрішня структура — режим і система, чи навіть ідеологія, це тільки форми, за якими ховається ось та рушійна сила, в яких вона виявляється назовні, якими вона послуговується як засобом. Підтвердженням цього є перша-ліпша імперіялістична потуга в світі — Німеччина, Японія... Націонал-соціялістичний режим не знешкодив Німеччину як імперіялістичну потугу, а підсилив її в декілька разів. Отже, ставити під осуд тільки режим, тільки окремі злочинні його прояви і залишати в тіні саму основу — це означає не що інше, як намагання в контрабандний спосіб приховати ту основу — російський імперіялізм — від цілковитого здемаскування і викриття. А що це робиться в формі оборони свободи, то маємо хіба тільки спекуляцію нею на міжнародній біржі, а не оборону її. Коли в тому ж Парижі народи Об'днаних Націй ухвалюють Деклярацію Людських Прав, основою якої є насамперед — визнання рівности й національного права за кожною людиною і в тому ж Парижі відбуваються ось такі пародії на людську свободу і права, то це тільки вияв забріханости і тяжкого хворобливого стану нашої доби. Середньовічні парадокси повторюються у нас на очах. І до цих парадоксів потрапив і В. Кравченко своєю настановою на заперечення національної свободи народів під Росією.

Увесь зміст Кравченкової книжки є живою ілюстрацією колоніяльного становища України під Росією. В Україні як у фокусі зійшлися вузлом усі ті злочини колоніяльної політики, що їх запроваджує большевизм. Україна перша в нашу добу зазнала на собі масового народовбивства. Голод 1933 р. це був перший злочин, що його тепер окреслили народи світу в дженосайді. Большевизм в Україні зупинив розвиток науки, техніки, розвиток української економіки, культури і побуду. І це супроводжувалося величезним масовим винищенням науково-технічних кадрів і звичайних трудівників: робітників і селян. Це винищення триває й далі.

Колоніяльні і поневолені народи світу, робітничі верстви Европи й Америки матимуть наочний приклад облудности і фальші свого московського „патрона", коли вони уважно прослідкують большевицьку політику в Україні. Большевизм злився з великодержавницькою природою російської імперії, з її духовістю, культурою і мистецтвом, з самодержавницькою ідеологією, підпорядкувавши їх собі для своєї політики. Теорія й практика большевизму, зокрема після приходу Сталіна до влади, цілком і повністю пішли слідами дореволюційної імперіялістичної російської політики. Большевизм почав свою історію від придушення національно-визвольних революцій в Росії і нового „собірання" земель. Завойовано цілий ряд незалежних народніх республік — Україну, Білорусь, Азербайджан, Грузію... Експансія на Балканах, завоювання на Далекому Сході, націлення прориву через Іран в Азію — це точні копії завойовницьких плянів російських царів. І функція цих завоювань та ж сама — позбавлення незалежности і національної свободи, колоніяльний визиск завойованих народів. Царат свою завойовницьку політику прикривав обороною православія, центром якого була Москва — третій Рим, а большевизм прикривається обороною пролетаріяту, новою вірою в пролетарську революцію, центром якої є та ж Москва.

Паризький процес логікою свого перебігу мав би привести до повного викриття російського імперіялізму. Але цього викриття як здається, побоявся Кравченко, виступивши проти большевицького режиму, оминаючи його найсуттєвішу рису — імперіялізм і кольоніяльний визиск поневолених народів. — („Українські Вісті"). **П. Мар'енко.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

В память Лесі Українки.

Три відділи Союзу Українок Америки — 5, 31, 61 — готують великий концерт, присвячений творчості великої української поетки, Лесі Українки. Цей концерт відбудеться в неділю 20 лютого, пополудні, в Українській Хаті при Ґрейлінґ вулиці.

В концерті возьмуть участь наші знамениті артистичні сили, як п-нна Стефанія Андрусевич зо своїм хором, артист Ілля Косіковський, співак С. Зола, родини Стельмах і Захарків. На концерті відспівають пісні Української Повстанчої Армії, будуть народні танці, виступ Тов. „Боян", деклямації Ірини Захарків та А. Г. Біловус. Головні промови виголосять п-ні Олена Лотоцька і п-нна Галя Мураль з Клівленду. Ввесь дохід піде на видання творів Лесі Українки в перекладі на англійську мову.

Комітет 5, 31, і 61 Від. СУА.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Коляда на скитальників.

На річних зборах товариства Вільні Козаки, від 116 У. Н. Союзу та Бр. св. Василія Великого, від. 149 Провидіня ухвалено піти з колядою і вислати коляду до Зл.УАДКомітету в Филаделфії. Заколядовано $54 і вислано в призначене місце, щоб допомогти прибуттю більшого числа українських скитальців з Европи до Америки.

Коляду зложили по $10: Демократичний Клюб і тов. Вільні Козаки; по $5 Бр. св. Василія Великого, Павло Стадник, Гнат Івашків, Михайло Дужанський; по $2: М. Окурняк, М. Горват, О. Петришин; по $1:О. Грещак, П. Стадник, П. Ґульґун, А. Шевців, М. Шевців, Й. Курдина, С. Максимів і М. Дідух.

Павло Стадник.

ВСТАВАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Нові імігранти

Українці, що приїжджають кораблем „Ирні Пайл" до порту Бостон дня 20. лютого 1949, старанням Злученого Українського Американського Допомогового Комітету у Филаделфії:

Боднар Василь; Дуда Олександер; Гавилей Дмитро; Граб Михайло; Ярема Антін, Павлина, Борис; Ясінський, Василь, Зеновія; Юрченко Андрій, Татіяна; Когут Дмитро, Анна, Люба; Кушнір Іван, Марія, Ореста; Литвин Григорій, Ольга, Євген, Оксана; Оришкевич Тадей; Панкевич Парфірій, Тамара, Зеновій; Рипянський Григорій, Марія; Салецький Ярослав, Анна; Самійленко Василь, Віра; Щербак Юрій, Лідія; Тищенко Михайло, Анастазія, Віктор; Токар Михайло, Теодозія, Мирон, Володимир, Євгеній; Тицький Мирослав, Галина; Заблоцький Михайло; Бігун Стефан; Хеменко Роман, Олена, Еді, Ґриґорій; Федчук Микола, Марія; Ґордон Федір, Антонія, Тамара, Валентина; Кравченко Іван, Марія, Галина, Юра; Кривуша Іван, Галина, Семен, Юрій; Лукачик Анастазія, Василь, Ольга, Петро; Мазурик Петро, Еґнес; Млинко Ярослав; Недільський Іван, Софія, Володимир, Ярослав; Олійник Іван, Стефанія, Луґон; Пшеничняк Іван, Ірина, Надія, Володимир; Пуцило Дмитро, Марія, Ольга; Стецик Стефан, Марія, Адріян; Шило Теодор; Тесленко Петро, Текля, Яніна, Євгенія; Васильків Степан, Марія, Анна; Винничук Василь, Степан; Андрушків Осип, Софія, Андрій, Роман; Антонів Ольга; Батько Степан; Хитрий Михайло, Марія, Наталія, Христина; Ціздин Адам, Анна; Чубатий Атанас; Дорошенко Василь, Олександра, Віра; Дичків Ольга; Філє Марія, Катерина, Христина; Фінковят Іван; Фрейшин-Чировський Микола, Іванна, Лев; Фреік Михайло, Марія, Лідія; Гадач Павло, Параскевія, Наталка, Григорій; Глушек Григорій, Євдокія, Михайло, Мирослава; Голубків Никифор, Надія, Лідія, Євгенія; Грабовський Казимир, Євгенія, Марта, Олександер; Якимович Володимир; Карнів Петро, Лікерія; Кавчак Михайло, Марія, Михайло; Коваль Захарій, Євгенія, Нестор, Богдан; Крамар Мирослав; Кульчицький Стефан, Кулієвич Григорій; Кущинський Василь; Кушнір Андрій, Ірина; Кузьма Михайло, Надія, Любомира; Леміщак Марія; Леочко Богдан, Наталія, Борис; Левицький Витолд, Ірина, Роман, Андрій; Макар Володимир, Осипа; Малькович Василь; Мацілінський Константин, Евстахія, Мотря; Мірчук Юрій; Містерман Ярослав; Мізерний Іван; Петрович Осип; Полохайло Мирон; Понятишин Іван, Анна, Олександра, Люба; Попіль Ярема, Олена, Марта, Юрій, Андрій; Посполіта Павло; Романишин Роман, Неоніля; Садовська Марта, Алина; Сарахман Осип, Анна, Ольга, Стефанія; Щербанович Микола, Марія; Ващенко Анна, Світана; Войташек Михайло.

ЗГАДУЮТЬ НРО СМЕРТЬ РОБІТНИКА УКРАЇНСЬКОГО РОДУ

Ню Йорк. — У списку померших, поміщенім в щоденнику Ню Йорк Таймс, поміщено некролог Івана Оренчака з Картерет, Н. Дж. Про нього пишуть, що він був понад 30 років робітником для догляду в Метал енд Термит Корпорейше і був діяльним при українській церкві св. Димитрія. Помер у віці 60 р.

ТРИ УКРАЇНСЬКІ ВОЄННІ ЖЕРТВИ ПОЧИНАЮТЬ НОВЕ ЖИТТЯ В СИРАКЮЗ

Сиракюз, Н. Й. — У виданні щоденника „Сиракюз-Гералд-Амерікен" з 13 лютого поміщена довга стаття Адама Ґаєвского під згаданим вгорі заголовком. У ній описані переживання українських діпістів, Івана Слонського і його жінки, сина Василя й невістки. Їх спровадив до Сиракюз їх родич Іван Чебіняк. Вони щойно приїхали до нього з транспортом ЗУАДК кораблем Марін Флешер через Бостон. — „Я чуюся так, наче б я повстав з гробу і дістався до неба" — оце вступні слова Василя перед кореспондентом газети. Потім він оповідає, як він дістався з Дрогобича до німецьких робітничих таборів в Горішній Баварії. У Німеччині родина підовчилася ремесла і тепер їм це придалося при підшуканні праці в Сиракюз. До статті додана світлина, яка представляє нових імігрантів з українськими домашніми виробами в домі Чебіняка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Повідомляємо членів і членкиць Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, що збори відбудуться в неділю, 20. лютого, точно в годині 2. пополудні в У. Н. Домі, 237 Говп Еве. Минулого місяця на річних зборах ухвалено, що збори мають відбуватися в третю неділю попершім. Просимо членів це запамятати. Довгуючі члени мають вирівнати свої місячні вкладки. — М. Припхан.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, відбудуться в неділю, 20. лютого, в годині 2. пополудні, в церковній галі на Гренвіч Еве. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів і членкиць прийти на час, бо є важні справи до полагодження. Пригадуємо членам, щоб не забували приєднувати нових членів. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Br. 259, will be held Sunday, February 20, at 1903 West 51st St., at 2:00 P. M. — P. Trusiak, Rec. Sec'y.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє що надзвичайні збори відбудуться в неділю, 20 лютого, в годині 2. пополудні в гали Укр. Клюбу, 13 Вашинґтон ул. Всіх членів просимо прийти, бо будемо брати фотографію на ювілей. — Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

КАРТРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомля всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20 лютого, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на збори і заплатити свої вкладки. Довгуючі члени мають сплатити свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: І. Савчак, Н. Крупа, І. Маркович.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 19. лютого, в год. 7. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30 ввечір. Зогляду на важні справи до полагодження, приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.



LEGAL NOTICE

SUMMONS—ACTION FOR ANNULMENT OF MARRIAGE

STATE OF NEW YORK—SUPREME COURT—COUNTY OF MONROE

James Kubarich, plaintiff vs Anna Kubarich, defendant.

ACTION FOR ANNULMENT OF MARRIAGE.

To the above named defendant:

You are hereby summoned to answer the complaint in this action and to serve a copy of your answer, or, if the complaint is not served with this summons, to serve a notice of appearance on the plaintiff's attorney within twenty days after the service of this summons, exclusive of the day of service. In case of your failure to appear or answer, judgment will be taken against you by default for the relief demanded in the complaint.

Trail to be held in the County of Monroe.

Dated December 15th, 1948.
BENJAMIN J. FARBER
Attorney for Plaintiff
Office & P. O. Address
Genesee Valley Trust Building
Rochester, 4, New York.

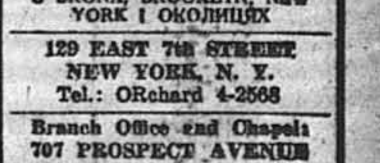
To: ANNA KUBARICH:

The foregoing summons is served upon you by publiction pursuant to an order of the Honorable H. Douglass Van Duser, Justice of the Supreme Court of the State of New York, dated the 30th day of December, 1948, and filed with the complaint in the office of the Clerk of the County of Monroe, in the City of Rochester, New York.

Dated: December 30th, 1948.
BENJAMIN J. FARBER
Attorney for Plaintiff
Office & P. O. Address
Genesee Valley Trust Building
Rochester, 4, New York.







В КНИГАРНІ „СВОБОДИ" МОЖНА ДІСТАТИ ТАКІ ВИДАННЯ:

Лев Биковський; Апостол новітнього українства (Юрій Липа) . . . . . . 10 цнт

Лев Биковський: Україна над Океаном . . . . . . 15 цт.

Гайнц Ґрісбах-Туґан: Новітнє турецьке красне письменство . . . . . . 30 цт.

ТАРЗАН, ч. 2035. Загибіль згори.



Саме тоді, як Тарзан шукав між скелями за втраченим слідом Джени...

...Редзік сильно тримав Джену поза собою.

Коли малпочоловік переходив долиною просто коло нього, колишній банкир підступно скинув камінюку на нього,

Кинена камінюка вдарила в саму голову пана джунглів.